

زندگی صحنه‌ی نیکبختی و هنرندگاست

هر کسی نغمه‌ی خود خواند و از صحنه رود
صحنه‌ی پیوسته به جاست

غرم آن نغمه‌ی مردم‌پایان

امتیاز نشر کتاب‌های اندیشه‌سازان در پی تصمیم آن مؤسسه به تعلیق کلیه‌ی فعالیت‌های خود، رسماً طی توافق‌نامه‌ای دو جانبه برای مدت معین به انتشارات مبتکران واگذار شده است.

سبّطی، هامون، ۱۳۵۲ -

زبان و ادبیات فارسی عمومی (۲) / مؤلف: دکتر هامون سبّطی

تهران: مبتکران، ۱۳۸۴، ۲۰۹ ص.

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

ISBN : 964 - 395 - 466 - 8

عنوان روی جلد مبتکران: زبان و ادبیات فارسی عمومی (۲)

عنوان عطف: زبان و ادبیات فارسی عمومی (۲)

این کتاب تحت عنوان «زبان و ادبیات فارسی عمومی (پیش‌دانشگاهی) نیز منتشر شده است»

«چاپ قبلی این کتاب توسط انتشارات اندیشه‌سازان بوده است»

۱. ادبیات فارسی - کتاب‌های درسی - راهنمای آموزشی (متوسطه). ۲. ادبیات فارسی - آزمون‌ها و

تمرین‌ها (متوسطه). ۳. فارسی - کتاب‌های درسی - راهنمای آموزشی (متوسطه). ۴. فارسی - آزمون‌ها و

تمرین‌ها (متوسطه). ۵. دانشگاه‌ها و مدارس عالی - ایران - آزمون‌ها. الف. عنوان -

ب. عنوان: مبتکران: پرسش‌های چهارگزینه‌ای زبان و ادبیات فارسی عمومی (۲) پیش‌دانشگاهی.

ج. عنوان: زبان و ادبیات فارسی عمومی (پیش‌دانشگاهی). ۵. عنوان: پرسش‌های چهارگزینه‌ای ادبیات

فارسی پیش‌دانشگاهی (۲).

۲/۲۴۴ ص/۲۶/۳۰۶۰ LB ۳۷۳/۲۳۸۰۷۶

۱۸۹۳۳-۸۴م

کتابخانه ملی ایران

شابک: ۸-۴۶۶-۳۹۵-۹۶۴

ناشر: انتشارات مبتکران (پروانه نشر: ۱۶۷/۱۰۲)

تهران، میدان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان نظری، پلاک ۱۱۹، کدپستی ۱۳۱۴۷۶۴۹۶۱

E-Mail: post@mobtakeran.org

تلفن ۹۱ - ۶۶۹۵۴۳۹۰ دورنگار ۶۶۹۵۴۳۹۲

نام کتاب : زبان و ادبیات فارسی عمومی پیش‌دانشگاهی (۲)

مؤلف : دکتر هامون سبّطی

نوبت چاپ : سی و سوم ۱۳۸۲ (چاپ اول انتشارات مبتکران)

شمارگان : ۳۰۰۰ نسخه

حروف‌نگاری : مؤسسه‌ی فرهنگی - انتشاراتی اندیشه‌سازان

لیتوگرافی : طیف‌نگار

چاپ : عقیلی

قیمت ۱۸۰۰ تومان

حقوق چاپ و نشر، محفوظ و مخصوص ناشر است و هرگونه کپی برداری

یا نقل مطالب بدون اجازه ناشر پیگرد قانونی دارد

«هنر برتر از گوهر آمد پرید»

فکر می‌کنی در کدام لحظه‌ها، آدم از همیشه عمرش سبک‌تر است و دیگر بار هستی‌اش بر روی دوشش سنگینی نمی‌کند و این وسوسه‌ی شوم همیشه را که از زیر بار بودنش شانه خالی کند، به ناگاه از یاد می‌برد؟ من احساس می‌کنم، این لحظه، لحظه‌ی آفریدن است؛ وقتی که شعری می‌گویی، ترانه‌ای می‌سازی، نقشی چهره‌ای می‌زنی که هنوز آن را کسی ندیده و نقلی داستانی می‌کنی که هنوز کسی آن را نشنیده.

در این لحظه‌هاست که آدم از بودنش راضی می‌شود؛ می‌بیند که دیگر راکد نیست؛ جریان دارد؛ جریان هستی از خودت به ترانه‌ای که ساخته‌ای، چهره‌ای که پرداخته‌ای یا فرضیه‌ای که در سرداری یا اختراعی که در دست... و از زیباترین این آفرینش‌ها شعر است. واقعاً چه لذتی باید داشته باشد، وقتی همین واژه‌های بی‌حوصله‌ی عبوس را که به زحمت حاضرند برای چند ثانیه کنار هم بیایند تا جمله‌هایی معمولی‌تر از هر روز را به زبان بیاوریم، طوری کنار هم جمع کنی که، تا دنیا دنیااست، از هم جدا نشوند؛ ترانه‌ای جاروان که همیشه می‌خواند، همچون «صدای سخن عشق» که همیشه می‌ماند:

«آن کلاغی که پرید

از فراز سرما

و فرو رفت در اندیشه‌ی آشفته‌ی ابری و لگزد

و صدایش، همچون نیزه‌ی کوتاهی، پهنای افق را پیمود

خبر ما را با خود خواهد برد به شهر.

همه می‌دانند

همه می‌دانند

که من و تو از آن روزنه‌ی سرِ عبوس

باغ را دیدیم

و از آن شاخه‌ی بازیگر دور از دست

سیب را چیدیم

همه می‌ترسند

همه می‌ترسند، اما من و تو

به چراغ و آب و آینه پیوستیم

و نترسیدیم

سخن از پیوند سست دو نام

و هماغوشی در اوراقی کهنه‌ی یک دفتر نیست

سخن از گیسوی خوشبخت من است

با شقایق‌های سوخته‌ی بوسه‌ی تو...»

(فروغ فرخزاد)

آیا به راستی، از عصیان عشق در برابر قرارهای بی اعتبار، تصویری زیباتر از این می توان آفرید؛ عصیانی که بر ما به ارث مانده است، از آن دم که «حوّا» و «آدم» «از آن شاخه ی بازیگر دور از دست، سیب را چیدند» و «اندیشه های آشفته» چون «ابرهای ولگرد» به آسمان ذهن آدمی سَرک کشیدند و جارچیان زمین، طومار خطاهای ما را به منقار گرفتند و به آن سوی افق ها پریدند.

و ادبیات واقعی، تماشا آفرینش است. آفرینش دنیاهایی تازه با آدم هایی تازه؛ آدم هایی که هرکاری که بخواهی می کنند و هر طوری که بخواهی فکر می کنند و دست هیچ کس هم به آنها نمی رسد، تا آن ها را به خاطر کارهایشان یا فکرهایشان، بگیرد و بکشد و بسوزاند. اینجا دنیای خیال است و آرزو، «هرچه می خواهد دلِ تنگت بگو».

هامون سبطی

به نام منشأ تفکر و دانش

و داشت با خودش می‌گفت: «اصلاً ادبیات به چه دردی می‌خورد؟ بابا می‌خواهد برود دکتر شود، مهندس شود، این همه شعر را حفظ کند که چه بشود؟ حیف نیست که وقتش را، انرژی‌اش را، این همه تلف! بکند. حالا فرض کنیم که فلانی در قرن فلان شعر می‌گفته، در قرن فلان هم مُرده! ما چه کار کنیم؟ فلانی عاشق ابروی کمان و خال کنج لب یارش بوده، جانش هم روزی یک صد و سیزده بار برای او در می‌رفته! این به دیگران چه ربطی دارد؟ حذفش کنید برود، حذفش کنید برود، آقا! آن‌هایی که خیلی دلشان می‌خواهد بنشینند و وقتشان را با نوای موزون کلمات در «کنار آب رُکناباد و گلگشت مصفا» بگذرانند، خوب اصلاً بروند همان رشته را بخوانند. آقاجان، الآن عصر تکنولوژی است، عصر اتم است، عصر فضا است، عصر کامپیوتر است، وقت را نباید تلف این حرف‌ها کرد که! تازه، ...»

و من با خودم فکر می‌کردم، که چرا آن «بابا» می‌خواهد برود دکتر شود، یا مهندس شود، و مگر نه این است که می‌خواهد به نوعی، کامل‌تر شود، بهتر شود، عالم‌تر شود. حالا گیریم که شما محبت را آیا یادش می‌رود؟ عشق را آیا؟ انسانیت را آیا؟ جذبه‌ی زیبایی‌ها را؟ کدام‌ها را یادش می‌رود؟ اگر بخواهد که انسان‌تر شود، و باز هم انسان‌تر، مگر چاره‌ای دارد جز این که با سایر انسان‌ها، مضامین انسانی را رد و بدل کند، تمرین کند، خودش را و دیگران را در این راه تقویت کند، حالا دکتر هم باشد یا مهندس یا معلم یا آهنگر. راه و منتهای آمال کدام بشر، جز روز به روز انسان‌تر شدن است، و مگر نه این است که ادبیات، هنر استفاده از کلمات، عبارات، اشعار و قطعات ادبی است، به زیباترین صورتی که می‌شود، به بهترین نحوی که در مخاطب تأثیر گذارد، به بهترین نحوی که بتواند مضامین والا و انسانی را به او منتقل کند. مضامین نیکو، مرکب نیکو می‌خواهند و چه مرکبی نیکوتر از این.

حالا به نظر شما، ادبیات به درد می‌خورد؟!

فهرست

عنوان

صفحه

فصل اول: توصیف و تصویرگری

- ۱ بخش نخست: معنا و املاى واژه‌ها
۸ بخش دوم: معنا و مفهوم متون و اشعار
۱۵ بخش سوم: سبک‌ها و انواع ادبی - تاریخ ادبیات
۲۳ بخش چهارم: آرایه‌های ادبی

فصل دوم: حبال زندگى نامه

- ۲۸ بخش نخست: معنا و املاى واژه‌ها
۳۴ بخش دوم: معنا و مفهوم متون و اشعار
۴۳ بخش سوم: سبک‌ها و انواع ادبی - تاریخ ادبیات
۵۱ بخش چهارم: آرایه‌های ادبی

فصل سوم: ادبیات داستانی

- ۵۴ بخش نخست: معنا و املاى واژه‌ها
۵۹ بخش دوم: معنا و مفهوم متون و اشعار
۶۵ بخش سوم: سبک‌ها و انواع ادبی - تاریخ ادبیات
۷۰ بخش چهارم: آرایه‌های ادبی

فصل چهارم: ترجمه

- ۷۳ بخش نخست: معنا و املاى واژه‌ها
۷۶ بخش دوم: معنا و مفهوم متون و اشعار
۸۰ بخش سوم: سبک‌ها و انواع ادبی - تاریخ ادبیات
۸۵ بخش چهارم: آرایه‌های ادبی

فصل پنجم: ادبیات معاصر

بخش نخست: معنا و املائی واژه‌ها

بخش دوم: معنا و مفهوم متون و اشعار

بخش سوم: سبک‌ها و انواع ادبی - تاریخ ادبیات

بخش چهارم: آرایه‌های ادبی

آزمون کلی زبان و ادبیات فارسی (۲)

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکور سراسری سال ۷۸
(ریاضی، تجربی، هنر، انسانی)

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکور سراسری سال ۷۹
(ریاضی، تجربی، هنر، انسانی)

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکور دانشگاه آزاد سال ۷۹
(پزشکی، غیرپزشکی)

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲ و ۱) از کنکور آزمایشی سال ۷۹
گزیده‌ای از کنکورهای آزمایشی آموزش و پرورش ۷۹ - ۷۸

(ادبیات پیش‌دانشگاهی ۱ و ۲)

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکور سراسری سال ۸۰

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکور دانشگاه آزاد سال ۸۰
(پزشکی، غیرپزشکی)

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکورهای آزمایشی سال ۸۰ - ۷۹

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکور سراسری سال ۸۱

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکور دانشگاه آزاد سال ۸۱
(پزشکی، غیرپزشکی، انسانی)

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکور سراسری سال ۸۲

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکور دانشگاه آزاد سال ۸۲
(انسانی، پزشکی، تجربی، ریاضی، زبان، کار دانش)

تست‌های مربوط به ادبیات پیش‌دانشگاهی (۲) از کنکور سراسری سال ۸۳

کتاب‌نامه